

עוד אין גבול

לא קל להשמיע את דבר ההגיון הצלול כאשר יורים הטאנקים, כאשר נשפך הדם על הגבול. לא רק המוות שותקות, כאשר רועמים התותחים. שותק גם הי שכל הישר, ודווקא בשעה שהוא דרוש ביותר.

שותקת המחשבה המפוכחת, פקחתי-העין, אך הדמגוגים למיניהם, התועמלנים של דם ואש, הם אינם שותקים, קולם מהדהד בארץ. מול תשובתו זו של דמגוגיה זו תעמולה, של חצאי-אמת וקריאותי הירד, של בילבול וטישטוש, נשי תדל נתח את המצב לאשורו, בלי רגשות וכלי התלחכות, למען הי אמת ולמען השלום.

ראש וראשונה יש לברך את הממשלה על כי עמדה, עד הי רגע הזה, מול הפיתוי האדיר לי צוות על פעולה צבאית.

אני יודע שלא קל היה לעמוד בלחץ זה. יושבי הספר זועקים לנקם, ומי ישמע את קולם ללא רטט? הדמגוגים בעתונות ובבטלנות תוקפים את הממשלה על אפסי מעשיה. הבדיחות, העכורות, המתארות את ראש-הממשלה כאיש הסריאונים, גם הן תגברנה ותתרבינה בהעדר פעולה. אם נמנעה הפעולה עד הרגע הי זה, יש לכרך לא רק את האו"ם, לא רק את דעת-הקהל האחרית בישראל, אלא קודם כל את האיש שכל החצים מוכנים אליו: לוי אשכול.

אולם ברכה זו מהולה בביקורת חמורה. החיית הפעולה הצבאית היא, במיקרה הטוב ביותר, תבונה שלילית. בה, כש לעצמה, אין פתרון למצב. אין בה כדי להר על הרבה, כשאין היא מלווה במחשבה נועזת, בנכונות לנסות דרכים חדשות, כי יכולת ליום מעשים שישנו את המצב. מבחינה זו אין חדש בממשלת אשכול. היא כבולה בתפיסות הישנות והעתיקות, של תקופת בן-גוריון.

זהו בן-גוריוניזם מתון יותר, הססני יותר, רגיש יותר ללחצים נגדיים. בן-גוריוניזם ללא הסיגנון הנבואי של בן-גוריון, ללא קלות הדעת של דיין, ללא הקנאות של גולדה מאיר, ללא ההסתבכויות של שמעון פרס. אך תורה של שלושם, שנכשלה אתמול, אינה יכולה לספק פתרון נות להיום.

אחת התוצאות של המשך השיגרה הבטחוניסטית היא התעמולה הממשלית, הנעזרת עליידי כל העתונות המודרכת. תעמולה זו מכניסה את כל המאורעות והתקריות שלאורך הגבול לתוך סיר אחד. היא מתריעה הסכם והערב על "התגרירות הסורים" — כאילו אין הבדל בין המעשה הנפשע בדישון, למשל, לבין סיכסוך הי אומות ליד אלמגור. בילבול זה הוא טוב אם רוצים ליצור היסטריה המונית, אבל הוא רע מאד אם רוצים לגבש מחשבה עניינית, שתוביל לי פתרונות מעשיים. למען בהירות המחשבה, הבה ונבדיל בין שלושה נושאים בדיון על הגבול הצפוני:

- בעיית המישטר בדמשק.
- בעיית ארמות-המריבה בגבול הסורי.
- בעיית מעשי הטרור של הי אירגונים הפלסטיניים.

נספל וא בכל אחד מן הנושאים האלה לחדר. כי לכל אחד מהם יש פתרונות שונים.

שה לעמוד על דמותו המדויקת של המישטר הסורי הנוכחי. ברור שהוא אנטי-ישראלי, כמו כל קודמיו. ברור גם כי הוא אנטי-מערבי, ושהוא מקורב איכשהו לגוש הקומוניסטי.

אין ספק כי גופים שונים במערב, ובי עיקר חברות-הנפט, שסוריה מאיימת על רווחיהן העצומים, מעוניינים לסלק מישטר זה בכל האמצעים. ברור גם כי במצב מסויים יכולים גופים אלה להיות מעוניינים בהתקפה ישראלית גדולה על סוריה, כדי לספק אתמלה להתערבות זרה, סעודית-ירדנית ואמריקאית, באותה ארץ.

אולם אל נשכח לרגע כי אותן חברות-נפט לחמו נגד הקמת מדינתנו, וכי מחר שוב ילחמו בנו. אין לנו שום עניין להוציא למען את הערמונים מן האש. כי מחר

קיימת נטייה טבעית אצל מובי שדת ישראל להזיז את קו העיבוד מזרחה, עד לגבול הבינלאומי הי ישר, באמצעות טרקטורים ומחי רשות — וזאת כדי להבטיח את הרבונות הישראלית הלכה למען שה.

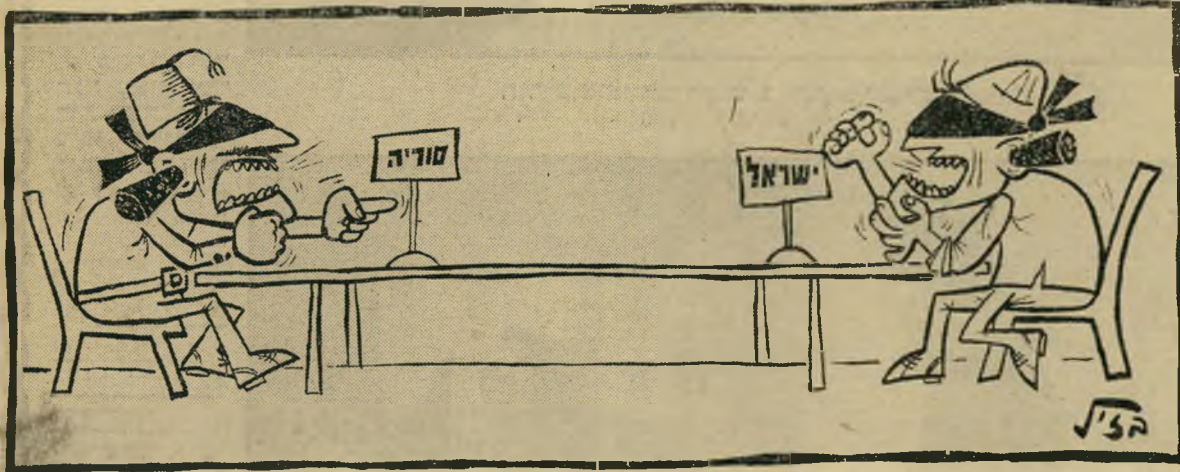
נסיגות אלה נתקלים מזה 17 שנה בי התנגדות נמרצת מצד האו"ם, וזוהי אחת הסיבות לכך שכל ראשי משקיפי או"ם נשאו את תפקידיהם כשונאי ישראל. דעת הקהל העולמית, ומועצת הבטחון, אינם מצדיקים את ישראל בפרשה זו. אנו נראים כאו כחמסנים, מנשלים ומפירי הסכם במירמה. אני רוצה להציע לממשלת ישראל פתרון נועז:

- תצהיר ממשלת ישראל שהיא תשמור שמירה מוחלטת על ריבונותה על כל השטח עד לגבול הבינלאומי.
- תצהיר נא שהיא מוכנה — בי פיקוח האו"ם — לסימון השטחים באזור

אחרי הרצח הנתעב בדישון נעשה נסיון להטיל את מלוא האחריות לו על ממשלת דמשק. אני נאלץ לומר כי נסיון זה אינו משכנע. העובדה שסוריה מחייבת עקרונית את הטרור הפלסטיני, וגם מכריזה על כך בקוליקולות, קצת יותר משאר ממשלות ערב, אין בה כדי להות הוכחה של אחריות. ברית-המועצות עשתה החדש מעשה חסר-תקדים. יחד עם התייצבותה הברורה לצד המישטר הסורי, היא גינתה בחריפות את מעשי-הטרור הפלסטיניים. גם זו סיבה טובה כדי להפריד בין זה לאלה.

מהי התשובה לטרור זה? התקפה על סוריה לא תחסל אותו. להיפך. אמרנו לא פעם: אין פתרון קל. אין טעם רב בהריגת היתושים, כשאין מייבשים את הביצה. הי ביצה היא, במיקרה זה, חוסרי הפתרון לבעיית פלסטין.

אני מאמין כי ישראל יכולה לעזור לי מציאת פתרון לבעיה זו, ללא ויתור על

הידברות

שום אינטרס ישראלי, ללא שינוי הגבולות. אך זהו עניין לטווח ארוך, ולא נדבר על כך כאן.

לעומת זאת יש לדבר על הפתרון לטווח קצר. הוא טמון בביצור הגבול, בתוכנית שקראנו לה "קו מג'דודי".

אילו חוקם הקו לאורך הגבול הי לבנוני, דבר שהוא קל וזול יחסית, ושאפשר למצוא לו מימון בינלאומי, לא היה נשפך הדם בדישון.

הגבול הצפוני היה נרגע במידה רבה. ומי שמאמין כי הסורים הם המחזירים את הטרוריסטים דרך לבנון — דווקא הוא צריך לצוד בחסימה פיטית מהירה של הגבול הלבנוני.

נגד תוכנית הקו הושמעו טענות דומות, וכמעט זהות, בפני דוברי אהמד שוקיירי ובפני דוברי הבטחוניים הישראלי, גם בי משרות רשמיות.

אולם אין פתרון אחר. האלטרנטיבה הי יחידה היא מעגל-הקסמים של רצח ורצח נגדי, סכנת-מלחמה מתמדת. לכן יש להגשים תוכנית זו לאלתר.

★ ★ ★

ה מצב מחייב פתרונות נועזים. הוא מחייב החלטות ברורות ויוזמת חיוביות. בהעדרן, נתגלגל לתוך מדרון, שאין איש יודע היכן תחתיתו.

המפורו שבעליהם ומעבדיהם הם ערבים. תצהיר נא שהיא מוכנה להי קיב, לאורך הגבול הסורי, מיספר קבוע שי תחנת-מעבר, שבהן מותר לעובדי-הארמה הערביים הי בלתי-מזויינים לעבור את הגבול בבוקר ובערב לצורכי עבודתם, על פי תעודות-מעבר ישראליות.

אם יקבל הצד השני הצעה זאת, יושם הקץ לתקריות-הדמים המתלקחות מדי שנה בעונת הוריעה, נזכה בתמיכת דעת-הקהל העולמית, ויחד עם זאת נצטע צעד רבי משמעות לקראת השלום. אם לא יקבל הצד השני את ההצעה, לא הפסדנו כלום, אך הוכחנו לעצמנו, ולעולם, את רצוננו הטוב.

★ ★ ★

שולחנה לחלוטין הנושא השלישי — פעולות-החבלה של ארגוני-טרור פלסטיניים.

התעמולה הרשמית מייחסת אוטומית את כל הפעולות האלה לשלטונות דמשק, וי הדבר נראה כצידוק להתקפה על סוריה. למעשה אין שום הוכחה לכך כי ממשלת סוריה — או כל ממשלה ערבית אחרת — שולטת שלטון מוחלט על ארגונים אלה. אהמד שוקיירי שוב אינו סוכנו של איש, גם לא של נשיא מצריים. אירגוני-פלסטין הופכים במהרה לגורם עצמאי בעולם הערבי.

הן יסולקו מן המרחב, ואילו אהמד נישאר, עם שכנינו, לעולם ועד.

למרות הצהרות הצירשמיות מזורות, הי מושמעות מפעם לפעם, הבטיחה ממשלת אשכול שלא תצא למלחמה נגד המישטר הסורי, בתור שכזה, בשרות אינטרסים זרים. אני מקוה שהבטחה זו היא כנה, ושהיא תעמוד במבחן המציאות.

זוהי התשובה לנושא הראשון.

★ ★ ★

ה נושא השני, הנוגע לאדמות-המריבה לאורך הגבול הסורי, מסובך יותר. סוריה טוענת, מאז 1949, כי לישראל אין ריבונות מוחלטת על אדמות האזורים הי מפורזים, שנכבשו עליידי הצבא הסורי בי מלחמת תשי"ח. היא טוענת כי על פי הסכם שביתת-הנשק, יש לבצע-הקרקות הערבים זכות מוחלטת לעבד את אדמתם, וכי ליו"ר ועדת שביתת-הנשק הזכות והחובה להבטיח זאת.

ממשלת ישראל טוענת, לעומת זאת, מאז 1949, כי זוהי אדמה ריבונית ישראלית, ושעיבוד האדמות עליידי הערבים מגביל את הריבונות הזאת.

בכל שאר החזיתות עבר צה"ל את גבולות תוכנית החלוקה של האו"ם וכבש שטחים נוספים. החזית הסורית הייתה הי יחידה שבה היה צבא ערבי בשטח ישראל ביום שביתת-הנשק.